

Veteranide kuvandist ning nende toetamisest: Eesti näide

ANDRES SIPLANE

RESEARCH

VIRGINIA TECH.
PUBLISHING

ABSTRAKTNE

Käesolev juhtumianalüüs käsitleb Eesti Kaitseväge missiooniveterane. Artikkel analüüsib poliitikaid ning meetmeid, mis on suunatud veteranide vajadustega tegelemiseks. Eesti veteranipoliitika on kujundatud rahvusvaheliste sõjaliste missioonide veteranide arvestades. Samas reguleerib dokument võimalikke olukordi ka tulevikku vaatavalt. Just seetõttu on oluline jälgida erinevaid arenguid veteranide toetamisel.

CORRESPONDING AUTHOR:

Andres Siplane

Endine militaarsotsiaaltöötaja,
Endine Eesti Vabariigi
Kaitseministeeriumi nõunik,
Estonia

andres.siplane@mfa.ee

MÄRKSÕNAD:

veterani definitsioon;
veteranide avalik kuvand;
veteranide heaolu; ühiskonda
integreerumine

TO CITE THIS ARTICLE:

Siplane, A. (2024). Veteranide kuvandist ning nende toetamisest: Eesti näide. *Journal of Veterans Studies*, 10(2), pp. 33–40. DOI: <https://doi.org/10.21061/jvs.v10i2.503>

Eesti on väga väike riik. Eestis on vaid 1,3 miljonit elanikku ning riigi pindala on 45 000 ruutkilomeetrit. Riigi maismaapiir Lätiga on 339 km, Venemaaga on maismaapiir (sh jõed) 207 km ning 126 km piiri Venemaaga on järvedel. Meretagusteks naabriteks on põhjas Soome ja läänes Rootsi.

Kuna piisavalt võimeka professionaalse armee ülalpidamine oleks nii väikese rahva arvu puhul koormav, on Eesti valinud riigikaitse ülesehitamise läbi reservarmee mudeli. Selleks on kehtestatud kõikidele meessoost kodanikele ajateenistuskohustus, neidudel on võimalik ajateenistus vabatahtlikus korras läbida.

Ajateenistus kestab 8 kuni 11 kuud, seejärel määratakse isik sõjaaja ametikohale ning korraldatakse iga-aastaselt õppusi. Kaitseväekohustuslaste registris on 269 920 isiku andmed (Kaitseministeerium 2021, 8), mis sisaldab nii reservi läinud kaitsevälasi, kui ka kutsealuseid.

Igapäevases teenistuses rahuaja struktuuris oli 2021. aasta 1. jaanuaril teenistuses 3655 tegevvälalast ning 3516 ajateenijat (sh 54 naissoost ajateenijat).

Suurim väeliik on maavägi. Õhuvägi ja merevägi on väiksemad. Ajateenijad teenivad vaid maaväes ja mereväes, õhuvägi koosneb vaid kutselistest kaitsevälalastest.

Eesti riigikaitse oluline osa on ka vabatahtlik regionaalse paigutusega riigikaitseorganisatsioon Kaitseliit, millel on ligi 26 000 liiget (Kaitseministeerium 2020, 5). Tegemist on vabatahtlike meeste või naistega, kes on võtnud kohustuse osaleda igal aastal vähemalt 48 tundi väljaõppel. Kaitseliit osaleb oma üksustega ka missioonidel. Sõjaaja olukorras on Kaitseliidul oluline roll maakaitse tagamisel.

Riigikaitse Arengukava 2017–2026 (Riigikantselei 2021, 29) defineerib olulise printsiibina Eesti riigikaitse puhul laia käsitust, mille kohaselt kasutab riik integreeritult kõiki riigi käsutuses olevaid võimeid (sh ka mittesõjalisi) ning riigikaitse korraldusse kaasatakse ka mittesõjaliste valdkondade esindajaid.

VETERANI DEFINITSIOON

2012. aastal kinnitas valitsus poliitika kaitseväge ja kaitseliidu veteranide suhtes (Kaitseministeerium 2012, 5). Poliitika defineeris kolm kriteeriumi, mille alusel võib kaitsevälalane või kaitseliitlane veterani staatuse omandada. Veteraniks on isik, kes:

1. on Kaitseväge koosseisus osalenud riigi sõjalisel kaitsmisel;
2. on Kaitseväge koosseisus ja rahvusvahelise sõjalise koostöö seaduse alusel osalenud kas rahvusvahelisel või kollektiivse enesekaitse operatsioonil;
3. on Kaitseväes teenistusülesannete täitmisel või Kaitseliidu tegevliikmena sõjaväelisel väljaõppel kaotanud piisavalt töövõime.

Õnneks pole alates II ilmasõjast Eesti riik pidanud end sõjaliselt kaitsma ning veteranide grupp moodustub seega 2. ja 3. kriteeriumitele vastavatest isikutest.

Dandakeri järgi võib veterani määratlus olla inklusiivne, mis puhul saavad veteranistaatuse väga paljud või eksklusiivne, millisel juhul saavad veteranistaatuse väga vähesed kaitsevälalased mingi kindla spetsiifilise kriteeriumi alusel (Dandaker et al 2006, 162). Võib öelda, et Eestis on seega eksklusiivne veteranidefinitioon mis annab staatuse vaid vähestele.

Enamus 3400 veteranist on saanud staatuse tänu osalemisele missioonil ning ligi 200 veterani on saanud staatuse teenistuses saadud vigastuse tõttu. Tasub märkida ka seda, et Afganistani missioon on olnud Eesti Kaitseväge suurim missioon ning ligi 1500 veterani on oma staatuse saanud just Afganistani missioonil.

Veterani staatus laieneb ka ajateenijatele – kui ajateenija saab teenistuses püsiva vigastuse, siis omandab ta veterani staatuse. Veterani staatus jääb kaitsevälalase eluks ajaks, seda ei ole võimalik ära võtta.

Tuleb tähelepanu juhtida, et veterani staatus Eestis ei eelda teenistusest lahkumist. Pärast välismissioonil osalemist saab kaitsevälalane veteranistaatuse ning võib veel teenida palju aastaid ning käia ka korduvalt missioonidel.

Hinnanguliselt jagunebki veteranide grupp umbes pooleks – pool on teenistuses ning pool on reservi läinud.

Joonisel 1 on toodud veteranide kogugrupi jaotus vastavalt vanusele ning teenistuslikule staatusele. On näha, et suurim grupp veterane jääb vanusevahemikku 30 kuni 50.

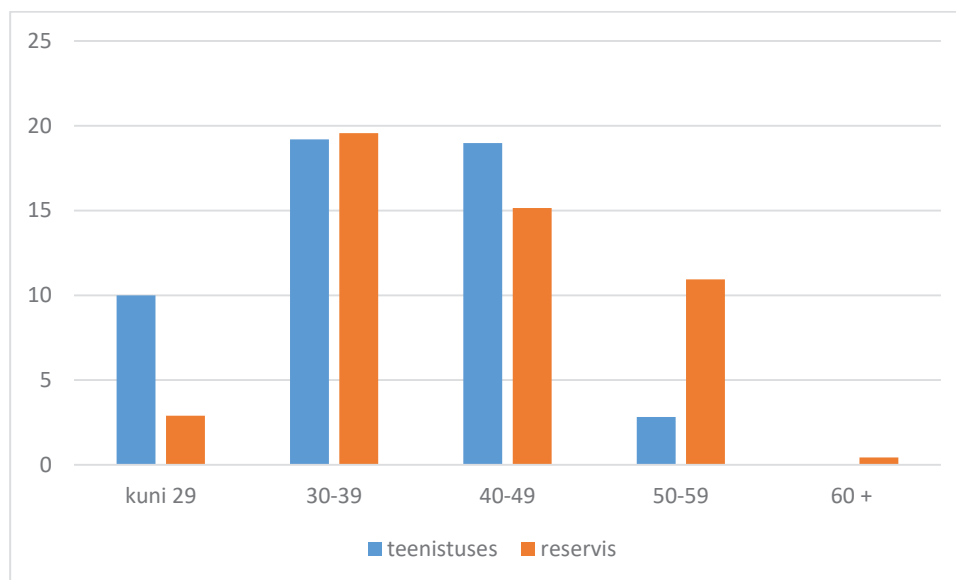
Veteranide keskmist vanust aitab selgitada tõik, et Eesti Kaitseväge on taasloodud peale Nõukogude okupatsiooni 1991. aastal ning esimestel välismissioonidel hakati osalema 1995. aastal. Nõnda et Eesti Kaitseväge suhteline noorus tagab ka selle, et veteranide keskmine vanus ei ole kuigi kõrge.

Samuti ei tähenda teenistuses püsiva vigastuse saamine tingimata teenistusest lahkumist. Ka vigastatud kaitsevälalasele on võimalik leida sobiv ametikoht edasiteenimiseks ning paljud nendest jätkavad teenistust.

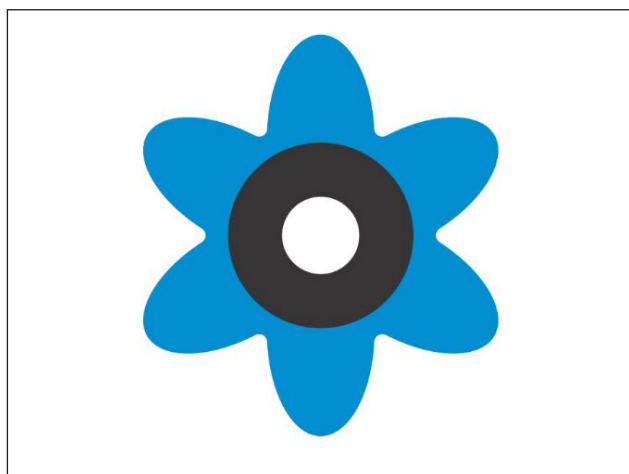
Eelpool viidatud veteranipoliitika nimetab kokku 51 tegevust või teenust, mida veteranidele osutatakse. Nende teenuste olemus on militaar-tsiivil üleminekut toetav, st et veteranipoliitika näeb ette veteranide taasintegreerumist ühiskonda ning hilisemat iseseisvat toimetulekut.

Veteranipoliitika teenused on vajaduspõhised – teenuse või hüve saamisel peab olema tuvastatud vastav abivajadus. See on vajalik ka selleks, et professionaalne abistaja saaks korraldada abi selliselt, et see ka lahendaks antud spetsiifilist probleemi.

Veteranide tunnustamiseks ja valdkonna teadvustamiseks on veteranipoliitika heakskiitmisest

Joonis 1 Veteranid vanuse ja teenistusliku seisundi järgi (%).

Joonis 2 Eesti veteranide sümbol.

alates tähistatud alates 2013. aastast aprillis veteranikuud, mis on 23. aprillil kulmineerunud avaliku Veteranirock kontserdiga, mis on kõikidele tasuta ning üle kantud ka rahvusringhäälingus.

Veteranide sümbolina on kasutusse võetud sinilill (vt [joonis 2](#)), seda müüakse heategevuslikult iga aasta aprillis ning sellest saadud tuluga toetatakse tavapäraselt taastusravi ja vaimse tervise valdkondi. On oluline tähelepanu juhtida, et sinilillede müüki korraldavad vigastatud veteranide ühing ei kogu seda raha mitte endale, vaid toetab tsiviilühiskonna organisatsioone. Niimoodi püütakse vältida abisõltuvuses olevate veteranide stereotüübi teket ning edendatakse sõnumit, et veteranid on iseendaga hästi toimetulevad inimesed, kes aitavad nõrgemaid ühiskonnas.

TEENISTUSEST LAHKUJATE PROBLEEMID

On tõsi, et avalik arvamus kaldub ootama veteranide puhul probleemide esinemist. Olgu need sotsiaalsed, meditsiinilised, psühholoogilised, majanduslikud või muud probleemid. Enamasti ei panda tähele, et Eesti veteranide puhul on tegemist 30–50 aastaste füüsiliselt keskmisest paremas vormis olevate meesterahvastega ning seega oleks hoopis põhjendatud küsida, kuidas nad peale teenistuse lõpetamist jätkatavad eneste realiseerimist ja ühiskonda positiivselt panustamist.

Teisalt on tõsi, et kui teenistuses kogetud traumad takistavad hilisemat toimetulekut, siis oleks Kaitseväge kui endise tööandja poolt sotsiaalselt vastutustundlik tegeleda nende probleemidega.

Tagamaks abivajajatele õigeaegne teenuste saamise võimalus, tuleb loomulikult alustada juba enne missioonile minekut üldise teadlikkuse tõstmisest ning abivõimaluste väljapakkumisest. Ühtlasi tuleb instrueerida ka veteranide peresid abivõimaluste osas. Samuti tuleb koguda meetoodiliselt infot võimalike abivajaduste kohta, et parim ja kohaseim abi oleks tagatud.

Loomulikult sõltub abivajaduse kaardistamine ka sellest, mida, milliste uurimisküsimuste ja uurimismeetodite abil uurida.

Oluline moment seoses teenistusest lahkumisega võib olla ka subjektiivne sotsiaalse tunnustuse tajumise langus. Truusa, Kasearu & Trumm (2019, 50) on leidnud, et teenistusest lahkunud veteranid tajuvad madalamat sotsiaalset tunnustatust. Kuigi see on subjektiivne tajumise ja reaalsuses tunnustatakse kõiki veterane

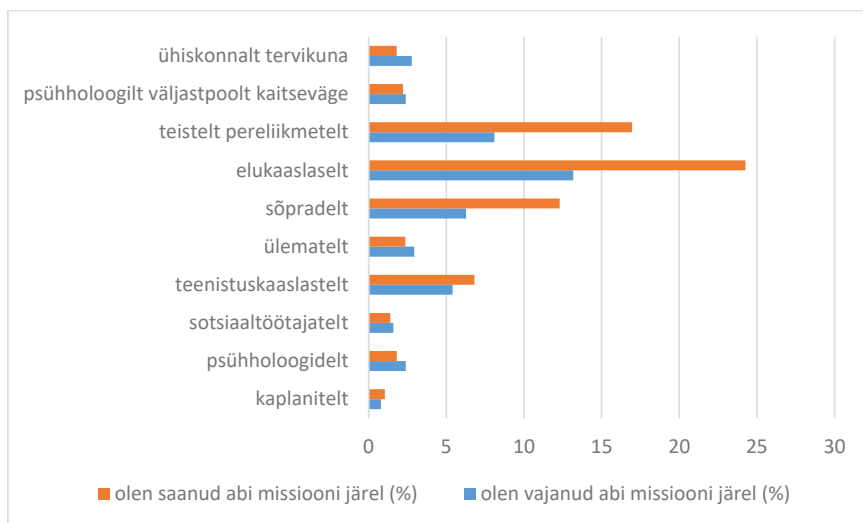
ühevõrra, tähendab see siiski ka eeldusi selle grupi puhul madalamaks enesehinnanguks ja eluga rahuloluks (Truusa et al 2019).

2021. aasta veteraniuuringus (Siplane 2021) uurisime ankeetküsitluse abil, kellelt veteranid üleüldse missioonijärgselt abi sooviksid saada. Ilmnes, et tegelikult vajatakse toetust enim just pereringist ja sõpradelt (ibid, p. 3). Seejärel peeti abistajatena olulisteks ülemaid ning teenistuskaslaseid ning kolmanda abistajate grupina joonistusi alles välja professionaalsed abistajad (psühholoogid, kaplanid ja sotsiaaltöötajad).

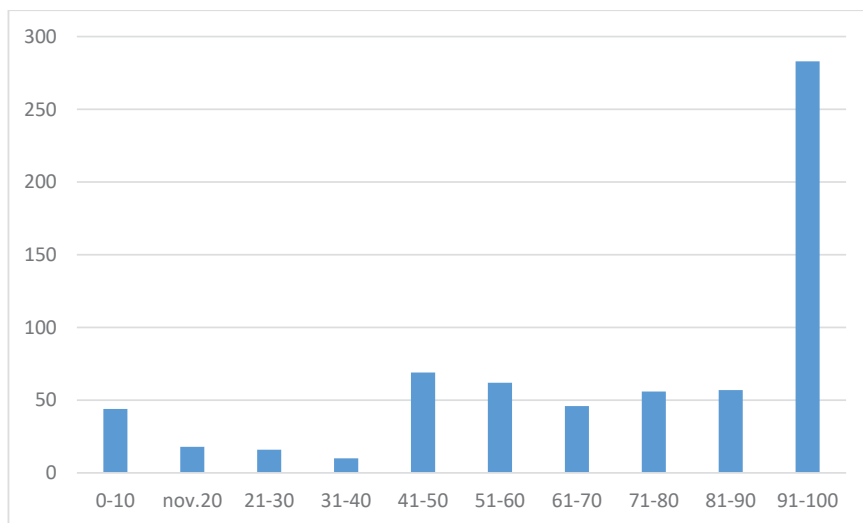
Ühelt poolt tähendab [joonisel 3](#) kujutatud olukord seda, et suur hulk abivajadusi jäävad ametliku abisüsteemi jaoks registreerimata ning abivajaduse olemus jääb teadmata. Samas tähendab see ka väljakutset tulevikus paremaks koostööks professionaalsete abistajate ning pereliikmete vahel.

Olen ühes oma varasemas artiklis tuvastanud, et Eesti Kaitseväest lahkutakse ilmselt ülemäära kõrgete ootustega tsiviilkarjääri osas. Väidetavalt on teenistusest lahkujal küll uus ja parem töökoht tsiviilsektoris ootamas, kuid registriandmed näitavad, et väga tihti (tihedamalt kui näiteks endised politseinikud) kogetakse peatselt teenistusest lahkumise järel töotust. Seejärel läbitakse töötutena tsiviilsektori ümberõppeprogramm ning suures enamuses on töötust kogenud endise kaitsevälase uueks töökohaks merendus või maismaalogistika (Siplane 2016).

2021. aasta ankeetküsitluses (Siplane 2021, 6) palusime teenistusest lahkunud veteranidel hinnata rahulolu oma eluga üldiselt. Hinnangu skaalaks oli punktiskoor nullist sajnani, mille puhul suurem number tähistas kõrgemat hinnangut oma heaolule. [Jooniselt 4](#) ilmneb, et valdav enamuse hindab oma toimetulekut ja heaolu kõrgelt.

Joonis 3 Kellelt saab veteran abi (%).

Joonis 4 Teenistusest lahkujate hinnang oma heaolule (absoluutarvud).

Kui otsida tunnust, mis prognoosiks madalamat hinnangut oma toimetulekule, siis see on töötuse kogemine. Mitte ainult küsitluse hetkel töötuks olemine, vaid üleüldse teenistusest lahkumise järel ühel või teisel ajahetkel töötuse kogemine.

PAKUTAV ABI

Pakutava abi saab jagada kaheks – abi, mida pakutakse kõigile ilma täiendavate kriteeriumide kehtestamiseta ning abi, mida saab vaid teatud spetsiifilise abivajaduse puhul.

Kõikidel veteranidel on õigus tasuta sotsiaalsele, psühholoogilisele, meditsiinilisele, kutsealasele ja ka hingehoidlikule nõustamisele nii teenistuse ajal, kui ka pärast teenistusest lahkumist. Samasugune õigus saada nõustamist on ka veterani pereliikmel.

Kui tervisehäire on tingitud teenistusest, siis ei oma tähtsust, mitu aastat on traumaatilise sündmusest möödunud või kas isik on teenistuses või mitte. Eriti just psühhiaatria valdkonnas võivad taolised häired ennast ilmutada aastaid hiljem ning ka sellisel juhul on abi ja vajalik ravi tagatud.

Kõikidel veteranidel on teenistusest lahkumise ajal õigus taotleda ümberõppe kulude tasumist kaitseväge poolt. Samuti on veteranidel õigus taotleda eluasemelaenu võtmise puhul riigi poolt laenu käendamist.

Kui veteran on teenistusülesannet täites saanud püsiva vigastuse (sh ka vaimse tervise häire) siis rakenduvad vajaduspõhised ning palju põhjalikumad abimeetmed. Vigastatud veteran saab ühekordset kompensatsiooni kuni 96 Eesti keskmise kuupalga ulatuses ([Kaitseväeteenistuse seadus 2013](#)) ning igakuist pensioni, mis võib olenevalt vigastuse raskusest ulatuda oma suuruselt üle keskmise palga.

Vigastatud veteranile on tagatud riigi poolt ravi, abivahendid ning kodu või töökoha kohandamine vastavalt vajadusele. Vajadusel tagatakse ka transport raviasutusse ning pereliikme majutus vigastatud külastades. Need kulud tasutakse Kaitseväge kulul ka siis, kui isik on teenistusest lahkunud.

Teenistuses langenud kaitseväelane loetakse samuti veteraniks ning arusaadavalt tuleb sel puhul toetust anda tema pereliikmetele. Pereliikmetele on ette nähtud lähedase kaotuse puhul ühekordne kompensatsioon 150 keskmise palga ulatuses. Kui pereliige oli ülalpeetav, siis on ette nähtud toitjakaotuspension. Loomulikult on sellisel juhul pereliikmele tagatud ka sotsiaalne, psühholoogiline või hingehoidlik nõustamine.

Riiklikult tagatud teenuste ja toetuste paketi väljapoole jäävat korraldab vabatahtlik sektor. Nii näiteks

on vigastatud veteranid asutanud ühingu, mis aitab neil sportimisega tegeleda. Samuti tegelevad veteranide ühingud oma kamraadide abistamisega olukordades, mille jaoks riiklik tugistruktuur ei ole teenuseid ette näinud (nt õiguskorraga pahuksisse sattunud veteranide puhul).

VETERANIDE AVALIK KUVAND

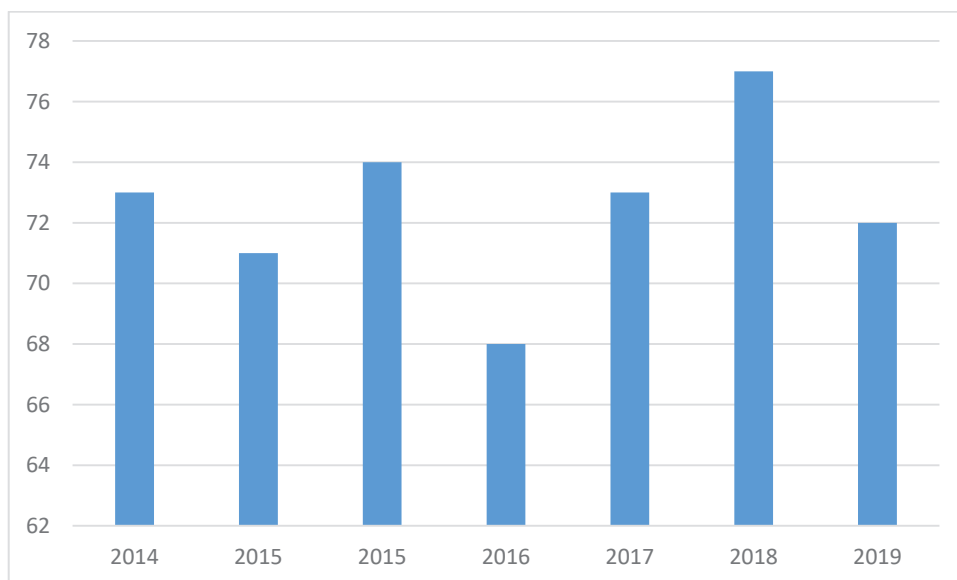
Endises nõukogude ruumis on veel tänini veterani mõiste kasutamine mitmeti mõistetav, sest vanema põlvkonna jaoks seondub see II ilmasõja punaarmee veteranidega, kellele korraldati riiklikult mitmeid hüvesid ning anti eelisõigusi (mis tähendas samaaegselt seda, et Nõukogude Liidu defitsiidi tingimustes jäid seetõttu tavainimesed ilma loodetud uuest kodust või autost). 2022. aasta avaliku arvamuse uuringu kohaselt sidus 39% vastajatest veterani mõistet II ilmasõja veteranidega ning 36% kaasaegse Eesti missiooniveteranidega ([Eesti Uuringukeskus 2022, 8](#)).

Hoolimata nõukogudeaegsest pärandist tuli siiski ka iseseisval Eesti Vabariigil kõnetada oma Kaitseväge veterane, sest missioonidel (eriti Afganistanis) on kantud rohkelt ohvreid. Et paremini levitada ja kinnistada uut veteranide definitsiooni, on selleks loodud sümbol (vt [Joonis 2](#)) ning lansseeritud veteranikuu (aprill) koos mitmete rahvaüritustega (rahvajooksud, kontserdid jne).

Tiia-Triin Truusa uuris oma magistr töö veterani kuvandi muutumist Eesti ajakirjanduses ajavahemikus 2007 kuni 2014 ([Truusa 2014](#)). Ta tuvastas, et aastatel 2007–2010 domineerisid meedias narratiivid, mille kohaselt veterane ei mõisteta, veterane ei tunnustata, veteranide vajadusi ei täideta ning Eesti veteranid on liitlasriikide veteranidest kehvemini koheldud. Aastatel 2012–2014 ilmunud artiklid hakkasid juurutama uusi narratiive, mille kohaselt on veteranid meid kaitsvad kangelased, nad on tugevad ja vastupidavad ning veteranid toetavad ühiskonda. Kuid endiselt jäi ka hilisemal vaatlusperioodil kõlama sõnum, et Eesti veterane koheldakse kehvemini, kui nende kolleege liitlasriikides.

[Joonisel 5](#) on toodud avaliku arvamuse uuringu alusel protsentuaalne avalik toetus veteranipäeva tähistamisele. Heakskiit veteranipäeva tähistamisele on ulatunud 77%-ni 2019. aastal ([Kaitseministeerium 2019, p. 88](#)).

2018. aasta avaliku arvamuse uuringus ([Kaitseministeerium 2018, 65](#)) küsime vastajatelt ka seda, kas nad on ostnud veteranide sümboliga rinnamärki, kas nad on seda kandnud ning kas nad on osalenud mõnel veteranikuu üritusel. 35% vastajatest kinnitas, et nad on teinud annetuse veteranisümboliga rinnamärgi soetamiseks, 25% vastajatest on seda rinnamärki ka kandnud ning 13% vastajatest kinnitas, et on ka isiklikult osalenud mõnel veteranikuu üritusel.

Joonis 5 Kas veteranipäeva tähistamine on vajalik (%)

Veteranide positiivsele kuvandile aitab kindlasti kaasa ka see, et raha, mida kogutakse veteranikuu heategevusliku kampaania raames, läheb tagasi ühiskonda. Selle eest ehitatakse avalikke vabas õhus asuvaid jõusaale, toetatakse haiglaid taastusraviseadmete soetamisel ning vaimse tervise kampaaniaid. Seega esineb veteranide sümbol alati positiivses kontekstis ning loob veteranidele head kuvandit.

DISKUSSIOON

Eeltoodud olukorrajeldus on see, mis on omane rahuajatingimustele. Sõda Ukrainas võimaldab vaadelda olukorda ka teises perspektiivis. Taolise sõja puhul ei oleks veteranideks ega veteranide peredeks väike grupp inimesi, vaid veteranideks võib kujuneda ligi veerand ühiskonnast ning veteranide peredeks ligi pool elanikkonnast.

Sellises olukorras kaoks ka mõtte defineerida veterane eraldi ning neid eraldi toetusmeetmetega kohelda – kui tsiviilelanik ei ole otseselt veterani pereliige, siis võivad tal olla sellegipoolest traumaatilised kogemused (ta on jäänud tule alla, on aidanud haavatuid, on korraldanud evakuaatsiooni vmt). Sellisesõjapuhul muutub igameedik sõjaväemeedikuks, iga sotsiaaltöötaja militaarsotsiaaltöötajaks, iga psühholoog militaarspsühholoogiks ning iga kirikuõpetaja sõjaväekaplaniks.

Peatükis 4 kirjeldatud Eesti rahuaegne veteranide toetussüsteem on kujundatud eeldusel, et on piisavalt ressursi tegeleda ühe kliendiga korraga. Ukraina sõjas peab toetussüsteem toime tulema igapäevaselt sadade hukkunute ja haavatutega ja see on töö maht, millega tuleb tegelikult kriisilukorras arvestada.

Seega tuleb praegust veteranide toetamise süsteemi vaadelda nii nagu sõjaväelises maailmas vaadeldakse sõjalise riigikaitse korraldust rahuajal – selles on ka väljaõppe moment ning harjutamine palju traagilisemateks olukordadeks. Loodame muidugi, et neid olukordi ei saabu.

VÄLJAKUTSED TULEVIKUS

Veteranide toetussüsteem ei ole sprint, vaid on maraton. Tegemist ei ole vaid toetuste, hüvitiste ja teenustega, mis on sätestatud õigusaktides. Samavõrd oluline on ka avalik tunnustus, kaitsevälase maine ühiskonnas ning ühikonna üldine suhtumine abivajajatesse.

Nagu sissejuhatavas peatükis osutatud, on Eesti riigikaitse ülesehitusel oluline roll laiapindsel riigikaitisel. Selle lähenemise keskne idee on, et riigi kaitsmine on kõikide elanike ühine pingutus ning kriisi lahendamise kaasatakse kõik riigi võimed, sealhulgas mittesõjalised võimed. Muuhulgas tähendab see ka seda, et riigikaitse korralduse puhul ei ole olukorda, kus relvajõud on kaitsja ehk teenuseosutaja rollis ning muu elanikkond on kaitsva ehk kliendi rollis. Sellises olukorras tekivad ka väljakutsed seoses veteranide määratlemisega.

Kui rääkida individuaalsest tasandist, siis loomulikult on vahetult sündmuse järel raske vaadata silma jalad kaotanud sõdurile või oma poja kaotanud emale. Kuid veterane ja nende peresid toetades tuleb silmas pidada, et abivajadus ei seisne ainult praeguses hetkes, vaid täna antud lubadusi ja vastuvõetud poliitikaid tuleb järgida ka aastakümneid hiljem. Ning samavõrd oluline on see tagasiside, mida taoline vigastatud võitleja ja tema perekond ühikonnalt saavad.

Kuna veteranide näol on tegemist noorte inimestega, siis me peame arvestama, et nad elavad meie keskel veel 50 aastat ja seega peaks ka meie poliitika ja abimeetmed olema kujundatud sellise perspektiiviga.

Afganistani missioon on näidanud, et psüühilisi erivajadusi ilmneb missiooniveteranidel ka kümnekond aastat hiljem. Samuti tuleb arvestada, et kui praegu on Afganistani veteranidest amputandid alles suhteliselt noored, siis vanuse lisandudes hakkavad ka ravivajadused suurenema. Selles mõttes peab arvestama, et Afganistani missioon ei ole lõppenud.

Teine väljakutsete kategooria on abistavast süsteemist sõltuvusse jäämine. Enamus missiooniveterane saavad oma eluga suurepäraselt hakkama ning me ei tohiks neile sisendada mõtet, et nad on abivajajad. Ka abistamise süsteem peab olema suunatud abistatavate maksimaalse iseseisvale toimetulekule, mis tähendab tihti ka seda, et abistatav ise peab pingutama ning vastutust oma toimetuleku eest võtma.

Ka avalikkuse hoiakud on tähtsad. On oluline, et avalik arvamus toetaks kaitseväge ja veterane. Kaitsevälase jaoks on oluline, et ühiskond hindaks teenistust relvajõududes. Loomulikult tuleb aga siin ka piiri pidada. Kuna meil on aga ka värskest meeles Nõukogude Liidu poliitika veteranide suhtes, siis me ühtlasi ka teame, et ühiskonnast eraldiseivat ja üle-privilegeeritud veteranide kuvandit me luua ei taha.

Eesti-suguses väikeses ühiskonnas ei ole veteranid ja kaitsevälased mingi suletud eraldiseisev grupp, vaid riigikaitse valmisolek peaks tegelikult olema osa kodaniku-identiteedist. Loomulikult on veteranidel tunnustustväärivaid riigikaitse teeneid, kuid veterane peaks siiski käsitlema mitte mingi eraldiseisva grupina, vaid inimestena meie endi seast.

KOKKUVÕTE

Eesti veteranide grupi koosseis varieerub suuresti vastavalt sellele, millised on rahvusvahelised julgeolekuprobleemid. Praegu pärineb suurim veteranide grupp Afganistani missioonilt. Kui Saheli piirkonna missioonid oleks laienenud, siis oleks võinud kujuneda nii, et edaspidi oleks suurim grupp veterane saanud oma teenistuskogemuse just sealt.

Veteranipoliitika puhul on oluline roll vajaduspõhise printsiibil – veterane peaks toetama ainult siis, kui selleks on olemas reaalne objektiivne abivajadus. Kui praegu on Eesti veteranipoliitika meetmed ja toetused keskendunud militaar-tsiivil ülemineku momendile ja haavatud veteranide puhul taastusravile ning nende perede toetamisele, siis veteranide probleemide muutumisel võib tekkida vajadus ka veteranipoliitikas ettenähtud meetmete

muutmisele. Seetõttu on vajalik veteranide (ja nende pereliikmete) olukorda regulaarselt analüüsida.

Nagu eespool öeldud, on valdav enamus veterane saanud oma veteranistaatuse läbi välismissioonil osalemise ning viimastel aastatel on välismissioonidel osalenud kaitsevälaste arv vähenenud. Oleks kaunis loota, et see tähendab rahvusvahelise julgeolekuolukorra rahunemist.

KONKUREERIVAD HUVID

Autoritel ei ole konkureerivaid huve deklareerida.

AUTHOR AFFILIATIONS

Andres Siplane

Endine militaarsotsiaaltöötaja, Endine Eesti Vabariigi Kaitseministeeriumi nõunik, Estonia

VIITED

Dandaker, C., Wessely, S., Iversen, A., & Ross, J. (2006).

What's in a Name? Defining and Caring for "Veterans": The United Kingdom in International Perspective. *Armed Forces & Society*, 32(2), 161–177. DOI: <https://doi.org/10.1177/0095327X05279177>

Eesti Uuringukeskus. (2022). Avalik arvamus riigikaitsest.

Kaitseministeerium. Tallinn https://kaitseministeerium.ee/sites/default/files/elfinder/article_files/avalik_arvamus_ja_riigikaitse_mai_2022.pdf

Kaitseministeerium. (2012). Poliitika Kaitseväge ja Kaitseväe veteranide osas. Tallinn <https://mil.ee/wp-content/uploads/2020/01/Veteranipoliitika-viimane-VV-kabinetinoupidamisel-tehtud-muudatustega.pdf>

Kaitseministeerium. (2018). Avalik arvamus ja riigikaitse. Tallinn.

https://kaitseministeerium.ee/sites/default/files/elfinder/article_files/avalik_arvamus_ja_riigikaitse_marts_2018_0.pdf

Kaitseministeerium. (2019). Avalik arvamus ja riigikaitse. Tallinn.

https://kaitseministeerium.ee/sites/default/files/elfinder/article_files/avalik_arvamus_ja_riigikaitse_sygis_2019_0.pdf

Kaitseministeerium. (2020). Kaitsepoliitika kujundamine ja toetav tegevus. Tallinn.

https://kaitseministeerium.ee/sites/default/files/sisulehed/eesmargid_tegevused/2020_kaitsepoliitika_kujundamine_ja_toetav_tegevus_kam_programm_4.pdf

Kaitseministeerium. (2021). Aruanne kaitsevägekohustuse täitmisest ja kaitsevägekoostuse korraldamisest 2020. aastal. Tallinn

https://kaitseministeerium.ee/sites/default/files/elfinder/article_files/aruanne_kaitsevaekohustuse_taitmisest_riigis_2020.pdf

- Riigikantselei.** (2021). Riigikaitse Arengukava 2021–2030. Arengukava avalik osa. Tallinn.
- Riigi Teataja** (2013). Kaitseväeteenistuse seadus. Tallinn <https://www.riigiteataja.ee/akt/120062022065>
- Siplane, A.** (2016). Tegevteenistusest lahkunud veteranide toimetulekust tööturul. *Sõjateadlane* (Estonian Journal of Military Studies), 3, 188–207. Tartu.
- Siplane, A.** (2021). Teenistusest lahkunud veteranide toimetulek. Kaitseministeerium. Tallinn.
- Truusa, T.-T.** (2014). Muudatused Eesti veteranide meediakuvandis peale veteranipoliitika rakendumist. Magistritöö. Tartu Ülikool. Tartu.
- Truusa, T.-T., Kasearu, K., & Trumm, A.** (2019). Estonian Veterans in Transition. In P. Taylor, E. Murray, & K. Albertson (Eds.), *Military past, civilian present: International perspectives on veterans' transition from the Armed Forces*, 43–57. DOI: https://doi.org/10.1007/978-3-030-30829-2_4

TO CITE THIS ARTICLE:

Siplane, A. (2024). Veteranide kuvandist ning nende toetamisest: Eesti näide. *Journal of Veterans Studies*, 10(2), pp. 33–40. DOI: <https://doi.org/10.21061/jvs.v10i2.503>

Submitted: 12 September 2023   **Accepted:** 12 September 2023   **Published:** 23 April 2024

COPYRIGHT:

© 2024 The Author(s). This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution 4.0 International License (CC-BY 4.0), which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original author and source are credited. See <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>.

Journal of Veterans Studies is a peer-reviewed open access journal published by VT Publishing.